

РЕШЕНИЕ

№ 5373

гр. София, 24.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-В СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и седми септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Анелия Маркова

Членове: Пепа Маринова-Тонева
Георги Стоев

при участието на секретаря Юлиана Ив. Шулева
като разгледа докладваното от Георги Стоев Въззивно гражданско дело № 20231100500554 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 13271/22.11.2022 г., постановено по гр.д. № 72083/2021 г. по описа на Софийски районен съд, 64 състав, са отхвърлени, предявените от Й. К. Г., ЕГН *****, срещу „Б.“ ЕАД, ЕИК ****, кумулативно обективно съединените иски с правна квалификация чл. 344, т. 1, т. 2 КТ и чл. 344, т. 3 вр. чл. 225, ал. 1 КТ. Първоинстанционният съд се е произнесъл и по дължимостта на разноските в исковото производство на основание чл. 78, ал. 3 ГПК.

Производството е образувано по въззивна жалба, вх. № 277765/13.12.2022г., подадена от ищеца, с която обжалва решение изцяло. Въззивникът навежда правни доводи за неправилност на първоинстанционното решение, поради нарушение на процесуалните правила, регламентиращи процеса по установяване на релевантни факти и оценка на събрания доказателствен материал, както и поради противоречие на материалния закон. Излагат се правни доводи, че издаването на заповедта за престой не е обусловено от икономически, организационни и технически причини, породени от обявеното извънредно положение в страната. Моли решението да бъде отменено като неправилно и вместо него да се постави акт, с който да се уважат предявените иски. Претендира сторените разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от ответника, с който изразява становище за нейната неоснователност по съображения, подробно изложени в отговора. Моли първоинстанционното решение да бъде потвърдено и

да бъдат присъдени направените съдебни разноски.

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, намира за установено следното от фактическа и правна страна във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт:

Въззивният съд, съгласно чл. 269 ГПК, е ограничен от посоченото в жалбата, когато са наведени твърдения за допуснати процесуални нарушения от първоинстанционния съд, водещи до неправилност на решението, а съгласно **Тълкувателно решение № 1/2013 г. по тълк.д. № 1/2013 г. ОСГТК на ВКС** в рамките на въззивната проверка съдът служебно изследва въпросите; **1)** дали е приложена правилно императивна материалноправна норма, **2)** както и за интереса на някоя от страните по делото. Съдът служебно следи за валидността на решението в цялост, а за пороци водещи до недопустимост само в обжалваната част на решението.

По основателността на иска с правна квалификация 344, ал. 1 КТ.

Решението е правилно, като на основание чл. 272 ГПК въззивният състав препраща към мотивите, изложени от СРС. Независимо от това и във връзка с доводите във въззивната жалба е необходимо да се добави и следното:

Предмет на въззивното производство е законосъобразността на упражненото от работодателя потестативно право, с което е прекратил процесното трудово правоотношение с ищеца на основание чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ.

От приетите по делото писмени доказателства съдът приема, че Й. К. Г. към момента на уволнението е заемала длъжността „Организатор, Главно управление, Техническа експлоатация“ по безсрочно трудово правоотношение, възникнало на 29.02.2016 г.

Работодателят със заповед от **01.10.2021 г., издадена на основание чл. 120в, ал. 1 КТ**, във връзка с Решение № 629/26.08.2021 г. на Министерски съвет за удължаване на извънредната епидемична обстановка, е преустановил дейността на отдел „Международна дейност“, както и на служителите, заемащи изрично посочени в акта длъжности, включително и заемащата от ищцата такава.

На **22.10.2021 г.** е обективизирано волеизявление до ищцата за прекратяване на трудовото правоотношение с изтичане на едномесечен срок от връчването на съобщението, т.е. от 25.10.2021 г., на основание чл. 328, ал. 1, т. 4 вр. 326, ал. 2, пр. 1 КТ – поради спиране на работата за повече от 15 дни.

На **25.10.2021 г.** е издадена обжалваната заповед за прекратяване на трудовото правоотношение, като на ищцата са изплатени дължимите обезщетения, поради неспазване на срока на предизвестие – чл. 220, ал. 1 КТ вр. 53, ал. 1 от Колективния трудов договор. Последният факт не е спорен между страните и се установява от представените от ответника писмени доказателства – фишове за работна заплата.

Съгласно въведените във въззивната жалба доводи, спорни между страните са следните въпроси: **1)** Налице ли е реално преустановяване на работата/дейността на длъжността „Организатор - Главно управление, Техническа експлоатация“ и **2)** Обусловено

ли е спирането на работата от продължаването на срока на вече обявената извънредната епидемична обстановка и свързаните с това затруднения на предприятието, предвид длъжността на ищцата.

В класическата хипотеза на преустановяване на дейността на предприятието, за да бъде законосъобразно упражняването на потестативното право на уволнение е необходимо да са налице следните предпоставки **1)** да е налице напълно, реално и обективно спиране на работата на цялото или на част от предприятието, поради организационно-технически и/или икономически причини, **2)** за повече от петнадесет последователни дни, **3)** като именно спирането на работата да обуславя състоянието на престой на работниците или служителите, т. е. състоянието на престой е следствие от спирането на работата в предприятието. Конкретните проявления от организационен или икономически характер, обусловили спирането на работата по смисъла на чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ са без значение за изхода на спора и не подлежат на съдебен контрол – в този смисъл Решение № 298 от 28.10.2014 г. по гр. д. № 977/2014 г., на ВКС, IV г. о., Решение № 51 от 3.06.2019 г. по гр. д. № 1798/2018 г., ВКС III г. о. Решение № 1370 от 11.09.2001 г. по гр. д. № 1740/2000 г., на ВКС, III г. о., Решение № 92/14.04.2016 г. по гр. дело № 4515/2015 г. на ВКС, IV г.о.

Преценката за законност на уволнение на основание чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ се извършва въз основа на факта на осъществено спиране на работата за повече от петнадесет дни. Без правно значение за наличието на това основание е дали към момента на прекратяване на трудовото правоотношение работата е била възстановена в пълен или ограничен обем или след прекратяването на трудовият договор работодателят е предприел пълно преустановяване на дейността. В този смисъл Решение № 92/14.04.2016 г. по гр. д. № 4515/2015 г., на ВКС, IV г. о., и Определение № 60823 от 15.12.2021 г. по гр. д. № 2221/2021 г., на ВКС, IV г. о., ГК. В хипотеза на чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ определяща е невъзможността на работодателя да генерира продукция и от там – доходи, с които да заплаща трудово възнаграждение на работниците си, така че, без значение е дали работникът или служителят, по същото време, не е можел да полага труд и поради друга причина. Престоят за съответния период е обективният критерий за преценката спряна ли е работата, като е без значение за съществуването му дали работникът е бил задължен по чл. 173, ал. 7, т. 1 КТ да ползва платен годишен отпуск или работодателят му е предложил да ползва неплатен отпуск по чл. 160 КТ, дали, поради престоя, му е възложено да изпълнява временно друга работа, или е получавал обезщетение за престой по чл. 267 КТ - Решение № 298 от 28.10.2014 г. по гр. д. № 977/2014 г., на ВКС IV г. о.

В Решение № 39/20.01.2006 г. по гр. дело № 1805/2003 г. на ВКС, III г.о., е прието, че за да е законосъобразно прекратяването на трудовото правоотношение на основание чл. 328, ал. 1, т. 4 от КТ, не е достатъчно работодателят да е обявил престой и работникът или служителят да бездейства. Необходимо е това бездействие да е резултат от реално спиране на работата, престоят следва да е реален, т. е. работникът да не изпълнява трудовите си функции вследствие спирането на работата, като работодателят трябва да докаже по несъмнен начин това обстоятелство. В Решение № 51/3.06.2019 г. по гр. дело № 1798/2018 г.

на ВКС, III г.о., е прието, че фактическият състав, съдържащ се в разпоредбата на чл. 328, ал. 1, т. 4 от КТ предполага обективно спиране на работата за повече от 15 работни дни – временно преустановяване на дейността на предприятието или на отделно негово звено, продължило повече от 15 работни дни, което е обусловило престой на работниците или служителите, т. е. състоянието на престой е следствие от спирането на работата в предприятието. Когато въпросната работа се е осъществявала през цялото време, макар и от друго звено, фактическият състав на чл. 328, ал. 1, т. 4 от КТ не е осъществен.

Когато в отделно звено на предприятието продължава да се извършва част от дейността, а друга част не се извършва, не е налице спиране на работата по смисъла на чл. 328, ал. 1, т. 4 от КТ, т. е. не е налице т. нар. "престой", дори и такъв да е обявен от работодателя за същото звено или за цялото предприятие. Това е така, защото фактическият състав на основание за уволнение по чл. 328, ал. 1, т. 4 от КТ изисква временно – за повече от 15 работни дни, но пълно и обективно преустановяване на работата – дейността на цялото предприятие или на отделно негово звено. Когато част от дейността в предприятието на работодателя или в съответното звено е продължила да се извършва и тази дейност е иманентно свързана с осъществяването на трудовата функция и с изпълнението на трудовите задължения на даден работник или служител, не е налице основание по чл. 328, ал. 1, т. 4 от КТ за едностранно прекратяване на трудовото правоотношение с него от страна на работодателя, респ. – такова уволнение е незаконосъобразно - Решение № 26 от 4.03.2022 г. по гр. д. № 1785/2021 г., на ВКС, IV г. о.

Съгласно изложените мотиви на Решение № 109 от 7.07.2022 г. по гр. д. № 2271/2021 г., на ВКС, IV г. о., ГК, които настоящият състав споделя, когато в резултат на заповеди по **чл. 120в КТ**, работата в цялото предприятие или в обособена негова част пълно и обективно не се извършва за повече от 15 дни, **налице е форма на спиране на работата по смисъла на чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ**. Пълно и обективно дейността не се извършва, ако това се отнася до всички работници и служители, съответно в цялото предприятие или в обособената негова част.

Това разбиране по приложението на чл. 344, ал. 1, т. 4 КТ е в пълно съответствие с тълкуването, застъпвано в доктрината и съдебната практика цитирана по-горе. За да е налице основание за прекратяване на трудовото правоотношение на посоченото основание с работник/служител нужно е само фактическо състояние на престой на работниците и служителите в цялото предприятие или в обособено негово звено, което състояние да е резултат от спирането на работата, и да е продължило повече от срока, упоменат в правната норма. Няма значение дали спирането на работа е предвидимо или непредвидимо; може и да е отрано планирано. **Причината, поради която работодателят е преустановил работата, е от негова компетентност и не подлежи на съдебен контрол за целесъобразност**, следователно може да се дължи и на заповеди по чл. 120в КТ. Определяща е невъзможността на работодателя да генерира продукция и от там – доходи, с които да заплаща трудово възнаграждение на работниците си. Смисълът на това основание за прекратяване на трудовия договор е работникът да не стои в бездействие, предприятието

да не плаща трудово възнаграждение, без да може да използва работната сила на работника.

По-различно е положението при **преустановяване работата само на определен работник или служител по чл. 120в, ал. 1 КТ**, защото в тази хипотеза обективно дейността, която осъществява този работник или служител е възможно да не е спряна дори в обособена част от предприятието – да се изпълнява от другите работници или служители, заемащи същата длъжност, да е поета от лица, заемащи други длъжности и пр.

Работодателят има възможност след изтичане на 15 дни от преустановяване на работата на конкретния работник или служител да го уволни по чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ, но в този случай е нужно още **персоналната заповед по чл. 120в, ал. 1 КТ** действително да е **резултат на** икономически, организационни, технологически и др. причини, **породени именно от обявеното извънредно положение**, предвид спецификата на длъжността, организацията на работата, предмета на основната дейност на работодателя, както и обезпечаването ѝ. Противното, да се изключи съдебният контрол на заповедта по чл. 120в, ал. 1 КТ, с която се прекратява дейността на конкретен работник или служител, при преценка законосъобразността на уволнението по чл. 344, ал. 1, т. 4 КТ, би означавало признаване право на работодателя своеволно да избира работник или служител, с когото желае да прекрати трудовия договор, обявявайки персонално, че преустановява работата му, т. е. уволнението да е основание за прекратяване на работата му, а не обратното. Така, би могло в предприятие, което не преустановява дейността си, а запазва обема на работа и дори го разширява, работодателят по време на обявено извънредно положение, само с издаване на персонална заповед по чл. 120в, ал. 1 КТ и преустановяване работата за 15 дни, да прекрати трудовото правоотношение само с избрания работник/служител.

В заключение на спорните по делото въпроси може да се изведе следното. Нормата на чл. 120в, ал. 1 КТ, подложена на телеологично и систематическо тълкуване с нормата на чл. 328, ал.1, т. 4 КТ, води до извод, че за да е налице **законосъобразно упражняване на потестативното право** на едностранно прекратяване на трудовото правоотношение с **определен работник или служител**, е необходимо **кумулятивното проявление** на следните предпоставки, а именно: **1)** обективно състояние на престой, **2)** вследствие от спирането на работата в предприятието, в реално обособена част от същото, или за съответната длъжност, **3)** продължило повече от 15 последователни дни; **4)** както и следва да **съществува връзка на обусловеност с обявеното извънредно положение**, като се вземе предвид характера и дейността на уволнения служител и организацията и предмета на дейност на предприятието, където се полага наемния труд.

След съвкупен анализ на събрания доказателствен материал се установява, че е налице реално преустановяване на работата на ищцата - длъжността „Организатор, Главно управление, Техническа експлоатация“ с заповед от от **01.10.2021 г., издадена на основание чл. 120в, ал. 1 КТ**. От свидетелските показания на Й., които кореспондират на събрания писмен доказателствен материал, се установява, че с ищцата не са се виждали на работното място, след 01.10.23г, т.е. същата е била в реален престой и не е изпълнявала трудовите си функции за период по-дълъг от 15 последователни работни дни (периода от 01.10.2021 г. до

25.10.2021 г., когато е връчен акта за прекратяване на правоотношението).

От представените с исковата молба извлечения от електронни съобщения, приобщени по реда на чл. 184, ал. 1 ГПК, не може да се направи извод, че през процесния период (01.10.23 г. – 25.10.23 г.) ищцата е изпълнявала задълженията си по трудовото правоотношение, т.е. че е налице фиктивно спиране на работата. От тях е видно, че ищцата не е директен адресат на съобщенията, а същите или са изпратени с копие до нея, т.е. за сведения, или тя е препращала съобщения, адресирани до други служители. Следователно не може да се направи категоричен извод, че през процесния период ищцата е изпълнявала трудовите си задължения. В тежест на работодателя е да установи в условията на пълно и главно доказване правопораждащия фактически състав на потестативното право, предмет на делото, а ищецът следва в условията на обратно и непълно доказване да внесе съмнение относно подлежащите на доказване факти. От представените писмени доказателства с исковата молба не може да се направи извод, че не е налице реално и пълно спиране на работата за длъжността на ищцата, доколкото същите са изолирани от останалия събран доказателствен материал.

Обусловеността на спирането на работата за длъжността „Организатор, Главно управление, Техническа експлоатация“ с обявената в страната извънредната епидемична обстановка, се установява от представената длъжността характеристика на ищцата и свидетелските показания на Й., както и от приобщените по делото писмени доказателства.

Задълженията на уволнения служител се изразяват в изпълнение на чисто технически и административни функции, като деловодна дейност, разпечатване и размножаване на хартиен носител на материали, получени по електронен път, снабдяването на отдела с канцеларски принадлежности, чрез изготвяне на съответните заявки в срок и др. От свидетелските показания на Й. се установява, **че основната функция на ищцата е била да участва в процедурата по съгласуване**, което се изразява в разпечатване на хартиен носител на получените по електронен път документи и предвижването им към съответния ръководител. Със Заповед от 19.08.2021 г. работодателят е преустановил разпечатването на хартиен носител на определена категория документи, с което се цели оптимизиране на разходите, като се предвижда същите да съществуват единствено в електронен вариант.

След 01.10.2021 г., когато се преустановява работата на ищцата, всеки служител, натоварен с изготвянето на определен акт, е следвало самостоятелно да осъществи процедурата по съгласуване. Контролът върху процеса по съгласуване е възложен на прекия ръководител, натоварил служителя с конкретната задача. Според показанията на свидетеля трудовите задължения на ищцата не са преминали към отделен служител, като вместо това началниците на дирекциите са започнали да получават по електронен път всички молби и документи за съгласуване от съответния работник или служител.

Заповедта за преустановяване на работния процес на отдел „Международна дейност“, както и на служителите, заемащи изрично посочени в акта длъжности, включително и заеманата от ищцата такава, е издадена с цел превенция, контрол и недопускане на разпространението на коронавирус 2019-nCov, която цел се постига, чрез намаляване на

контактите между служителите, именно за да се запази техния живот и здраве. Като основание на заповедта по чл. 120в, ал. 1 КТ е посочено Решение № 629/26.08.2021 г. на Министерски съвет за удължаване на извънредната епидемична обстановка, обявена с Решение № 325/14.05.2020 г. на Министерски съвет във връзка с протоколно решение от 01.10.2021 г. на оперативния щаб при работодателя, създаден с цел извънредното положение на територията на Република България. Следователно преустановяването на работата на ищцата е действително основано на причини, произтичащи от обявеното извънредно положение.

На основание чл. 271, ал. 1, пр. I ГПК първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено като правилно.

По отговорността за разноски:

При този изход на делото отговорността за разноски е на въззивника. Право на разноски има въззиваемата страна, която е представлявана от юрисконсулт на основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 8 ГПК, съответно същата има право на юрисконсултско възнаграждение в размер на 200 лева, съгласно чл. чл. 23, т. 1 от Наредба за заплащането на правна помощ.

Така мотивиран, Софийски градски съд:

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 13271/22.11.2022 г., постановено по гр.д. № 72083/2021 г. по описа на Софийски районен съд, 64 състав.

ОСЪЖДА Й. К. Г., ЕГН *****, на основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 8 ГПК, да заплати на Б. ЕАД, ЕИК ****, **сумата от 200 лева**, представляваща сторените съдебни разноски във въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване в едномесечен срок от уведомяването пред Върховен касационен съд, при условията на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____